

O VIAȚĂ PENTRU O IDEE

A LIFE FOR AN IDEA

www.editurauniversitara.ro

Mulțumiri:

Tuturor celor care mi-au fost aproape cu un îndemn și mai ales cu un sprijin efectiv, le adresez din suflet calde mulțumiri.

www.editurauniversitara.ro

Prof. univ. dr. OCTAVIA BOGDAN

O VIAȚĂ PENTRU O IDEE

A LIFE FOR AN IDEA

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Redactor: Gheorghe Iovan

Tehnoredactori: Viorica Dima, Gabriela Băncilă, Dana Savu

Culegere de texte: Loredana Mic, Cătălina Mărculeț, Cristi Niță, Radu Săgeată

Coperta: Angelica Mălăescu

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BOGDAN, OCTAVIA

O viață pentru o idee / Octavia Bogdan. - București :

Editura Universitară, 2012

Bibliogr.

ISBN 978-606-591-398-1

91(498)

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786065913981

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2012

Editura Universitară

Director: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE

comenzi@editurauniversitara.ro

O.P. 15, C.P. 35, București

www.editurauniversitara.ro

***Dedic această carte
părinților mei și tuturor
acelora de la care am
primit lumină.***

Motto:

*Ne ducem, ne ducem în constelații
Și ne topim în Univers,
C-așa e viața! O PUNTE
Pe care o trecem din mers.*

*Lăsăm în urma noastră „bagaje”
Cadouri pentru urmași:
Cărți multe, cu slove alese,
C-am fost și noi „cercetași”.*

**Octavia Bogdan,
Meditații, 2010.**

CUPRINS

Prof. univ. dr. Octavia Bogdan, personalitate marcantă a Geografiei Românești. Prefață (Prof. univ. dr. Ioan Velcea)	9
Octavia Bogdan. Schiță de portret (dr. Elena Teodoreanu)	13

P A R T E A I

I. RĂDĂCINILE VIEȚII	16
II. ANII DE ȘCOALĂ	24
III. ADMITEREA LA FACULTATE	36
IV. ANII DE FACULTATE	42
V. CUM AM AJUNS ÎN INSTITUTUL DE GEOGRAFIE	50
VI. PRIMELE ABORDĂRI ȘTIINȚIFICE	53
VII. PE DRUMUL TOPOCLIMATOLOGIEI	56
VIII. ALTE DIRECȚII DE CERCETARE	64
IX. SPECIALIZARE SUPERIOARĂ PRIN DOCTORAT	71
X. CERCETĂRILE DE TEREN	77
XI. CONTRIBUȚII ORIGINALE ȘI PROBLEME CONTROVERSATE	89
XII. ACTIVITATEA DIDACTICĂ	129
XIII. ACTIVITATEA DOCTORALĂ	136
XIV. ACTIVITATEA DE INFORMARE GEOGRAFICĂ	139
XV. TRAIECTORIA VIEȚII	144

P A R T E A A II-A

CURRICULUM VITAE	150
ABREVIERI	156
LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE (LISTA PUBLICAȚIILOR):	158
I. VOLUME	158
II. ATLASE GEOGRAFICE ȘI ALTE HĂRȚI COLOR	161
III. CAPITOLE ÎN VOLUME DE SPECIALITATE	166
IV. ARTICOLE ȘTIINȚIFICE PUBLICE ÎN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE	171
V. REZUMATE PUBLICE ÎN VOLUMELE UNOR MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE INTERNAȚIONALE SAU ÎN VOLUME DE SPECIALITATE	188
VI. RECENZII	190
VII. VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ. CRONICA	195
VIII. PREFĂȚĂ SAU CUVÂNT ÎNAINTE LA DIFERITE VOLUME DE SPECIALITATE	196
IX. APRECIERI ȘI RECENZII ASUPRA ACTIVITĂȚII SUBSEMNAȚII ȘI A UNOR LUCRĂRI PERSONALE CONSEMNAȚE DE DIVERȘI SPECIALIȘTI ÎN LITERATURA NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ	199
X. CITĂRI ÎN VOLUME DE BIBLIOGRAFII	203
XI. REFERATE DE RECOMANDARE (SAU REFERENT), ÎNTOCMITE DE SUBSEMNAȚA, PENTRU PUBLICAREA UNOR VOLUME DE SPECIALITATE ÎN DIFERITE EDITURI	204
XII. PARTICIPĂRI LA MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE INTERNAȚIONALE	206

XIII.	COMUNICĂRI / DEZBATERI SUSȚINUTE ÎN STRĂINĂTATE CU OCAZIA SCHIMBURILOR DE EXPERIENȚĂ INTERACADEMICE ȘI ÎN CADRUL REȚELEI DE CERCETARE FRANCO-ROMÂNĂ (1997-1999)	210
XIV.	COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE NEPUBLICATE SUSȚINUTE ÎN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE	213
XV.	TEME DE CERCETARE ÎNSCRISE ÎN PLANUL INSTITUTULUI DE GEOGRAFIE	217
XVI.	CONTRACTE DE CERCETARE CU TERȚI BENEFICIARI ȘI GRANTURI ..	223
XVII.	COORDONATOR ȘI CO-COORDONATOR LA DIFERITE TEME DE CERCETARE	227
XVIII.	INDEX TEMATIC	230
XIX.	ACTIVITATEA EDITORIALĂ ȘI DE REDACȚIE	233
XX.	ACTIVITATEA DOCTORALĂ – ANEXE	235
XXI.	DIPLOME, PREMII ȘI MEDALII	244
XXII.	MEMBRĂ ÎN DIFERITE ORGANIZAȚII ȘI ASOCIAȚII ȘTIINȚIFICE	259
XXIII.	SINTEZA REZULTATELOR ȘTIINȚIFICE OBȚINUTE	260

P A R T E A A III-A

XXIV.	FACSIMILE	262
XXV.	FOTOGRAFII	265
XXVI.	POEZII ORIGINALE	297

PROFESOR UNIV. DR. OCTAVIA BOGDAN PERSONALITATE MARCANTĂ A GEOGRAFIEI ROMÂNEȘTI

PREFAȚĂ

La 1 Martie 2011, Prof. univ. dr. Octavia Bogdan traversează pragul celor trei sferturi de veac de la nașterea sa. Din această perioadă, cinci decenii le-a afectat cercetării științifice, iar ultimele două și învățământului geografic superior, remarcându-se printr-o lungă și prodigioasă activitate depusă în slujba geografiei românești.

Octavia Bogdan este absolventa Facultății de Geologie-Geografie (secția de Geografie) a Universității din București, promoția 1960. De la absolvirea facultății până la 1 ianuarie 2008 lucrează neîntrerupt în Institutul de Geografie al Academiei Române, trecând prin toate treptele ierarhice ale activității de cercetare științifică, de la cercetător științific stagiar, până la ultima treaptă, de cercetător științific principal gr. I, iar după această dată, ca cercetător științific onorific.

În 1976 a obținut titlul de *doctor în geografie* la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, având ca teză de doctorat *Contribuții la studiul climei Bărăganului*, realizată sub coordonarea Prof. univ. dr. Ion Gugiuman, publicată în 1980, în Edit. Academiei R.S.România sub titlul de *Potențialul climatic al Bărăganului*, teză apreciată mult, atât în țară, cât și peste hotare.

În îndelungata sa carieră a abordat mai multe direcții de cercetare ca: *landșaftologie, geomorfologie, poluarea atmosferei, protecția mediului, meteorologie și climatologie, geografie regională, mediul geografic, geografia turismului, istoria geografiei*. Cele mai mari contribuții însă, le-a adus în domeniul *topoclimatologiei*, inițiat de prof. V. Mihăilescu (1957), în care a lucrat circa patru decenii, domeniu necunoscut până la data intrării sale în institut, fiind considerată creator de școală; după 1990, activitatea sa a fost orientată, în special, asupra unui alt domeniu nou și anume cel al *hazardelor și riscurilor naturale și antropice în general și climatice în special*, care i-au adus numeroase aprecieri din țară și peste hotare.

Ca membră a Institutului de Geografie a participat la realizarea a circa 85 teme de cercetare și contracte cu terți beneficiari ca și la numeroase granturi cu Academia Română și CNCSIS, înscriindu-se de fiecare dată pe linia progresului în geografie.

Dintre temele de cercetare cele mai importante cităm: *Cercetări topoclimatice pe Valea și în Delta Dunării, Cercetări topoclimatice în Subcarpații de Curbură* – perimetrul stațiunii de Cercetări Geografice Pătârlagele, jud. Buzău, *Harta topoclimatică a României*, scara 1:1 500 000 și scara 1:200 000 (aceasta din urmă pe foi topografice, în calitate de coordonator și autor, la care au mai colaborat colectivele de geografie de la UBB – Cluj-Napoca și Stațiunea de Cercetări „Stejarul” – Piatra-Neamț); *Cercetări climatice pentru Tratatul de Geografie a României* (vol. I și V), *Atlase geografice școlare, Cercetări topoclimatice în Rezervația Biosferei Delta Dunării, Lacurile de acumulare din R.S.România, Excesul de precipitații din Câmpia Română de NE, Rezervațiile naturale din România, Hazardele meteo-climatice și Recordurile climatice din România* etc., în calitate de coordonator, iar la unele și în calitate de co-coordonator.

Rezultatele activității sale de cercetare științifică se regăsesc înseriate în numeroase comunicări științifice susținute la diferite manifestări științifice interne și internaționale, precum și în diferite lucrări fundamentale ale Institutului de Geografie, dintre care cităm: *Geografia Văii Dunării românești* (1969), *Geografia României I, Geografia Fizică* (1983), *Geografia României, V, Câmpia Română, Dunărea, Podișul Dobrogei, Litoralul Românesc al Mării Negre și Platforma Continentală* (2005), *Excesul de umiditate din Câmpia Română de NE* (1979), *Studii geografice cu elevii asupra calității mediului înconjurător* (1981),

Potențialul mediului din Subcarpații Buzăului (1989), *Hazardele naturale din Carpații și Subcarpații dintre Trotuș și Teleajen* (2005), *România. Spațiu, Societate, Mediu* (în limba română - 2005 și în limba engleză - 2006), *Delta Dunării. Rezervația Biosferei* (2006, 2008 – două ediții) etc.

De asemenea, a participat la realizarea unor *atlase geografice naționale precum Atlas. R.S.România* (1972-1979), *Atlasul geografic școlar* (1985), *România. Mediul și Rețeaua Electrică de Transport* (2002) și *România. Calitatea Solurilor și Rețeaua Electrică de Transport* (2004) etc., la ultimele două și, în calitate de coeditor.

În afară de acestea a publicat și alte volume ca autor unic, coautor, coordonator, co-coordonator sau editor, dintre care cităm: *Clima Carpaților și Subcarpaților de Curbură dintre Slănicul Buzăului și Teleajen* (1974), *Fenomene climatice de iarnă și de vară* (1978), *Județul Ialomița* (1970) și *Județul Alba* (1980), *Topoclimatologia României. Bibliografie selectivă adnotată* (1987), *Carpații Meridionali. Clima, hazardele meteo-climatice și impactul lor asupra turismului* (2008), *Riscurile climatice din România* (1999) și *Hazardele meteo-climatice din zona temperată. Geneză și vulnerabilitate cu aplicații la România* (2007) etc. La acestea se adaugă circa 300 de articole și alte materiale științifice originale referitoare la diferite subiecte abordate pe parcursul carierei sale.

Toate acestea pun în lumină activitatea științifică, multilaterală și complexă a kolegei noastre, Prof. univ. dr. Octavia Bogdan.

Pe parcursul activității sale, Octavia Bogdan a efectuat și o muncă de îndrumare științifică în calitate de șef al colectivului de topoclimatologie (din 1975) și ulterior de Climatologie, iar în ultima parte, de Hidrologie-Climatologie (până la ieșirea la pensie la 1.1.2008), precum și în calitate de conducător de doctorat din 1996, obținând până în prezent 26 de doctori în geografie, dintre care 15 și-au publicat teza de doctorat.

La frumoasa sa pregătire profesională au contribuit și *schimburile de experiență* realizate în cadrul temelor de cercetare interacademice, cu diferite institute de geografie străine (cu care ocazie a susținut și diferite comunicări științifice, singură sau în colaborare). Printre acestea cităm câteva: Bulgaria - Sofia (1972, 1996); Polonia - Krakovia (1969, 1986) și Varșovia (1986); URSS - Moscova (1976); RP Chineză - Beijing, Changchun, Chengdu și Nanjing (1988); Cehoslovacia - Brno (1989); Grecia - Tessaioniki (1993); Franța - Aix-en-Provence (1997, 1998, 1999); Republica Macedonia - Ohrid (2008, 2010); Republica Moldova - Chișinău (1992, 1994, 2000, 2005) etc.

În ultimele două decenii, activitatea de cercetare științifică a Prof. univ. dr. Octavia Bogdan a fost dublată de cea didactică, desfășurată în învățământul geografic universitar.

Astfel, în perioada 1992-1995 devine profesor univ. dr. asociat la Facultatea de Geografie și Turism a Univ. „Dacia” din Buzău, unde susține cursul, lucrările practice și practica de vară cu studenții la disciplina Meteorologie-Climatologie.

În perioada 1995-1997, același curs îl predă, tot ca profesor asociat la Facultatea de Geografie a Univ. „Columbia” din București, iar în anul 1997-1998 (primul semestru), la Facultatea de Geografie a Universității „Spiru Haret”, București.

Din 1999, devine profesor universitar asociat, iar din 2000 profesor titular la Facultatea de Geografia Turismului din Sibiu, prima facultate din țară cu acest profil. Aici a susținut în conformitate cu programa analitică, mai multe cursuri după cum urmează: *Meteorologie-Climatologie*, *Riscuri naturale și tehnogene*, *Climatologie-Topoclimatologie turistică*, *Hazarde climatice*, *Geografia Mediului*, *Ecologie și Protecția Mediului* etc., cursuri mult apreciate de studenți pentru solida documentare științifică, pasiunea și tactul pedagogic de care a dat dovadă pe tot parcursul carierei sale profesionale.

În paralel cu aceste cursuri susținute la studenți, Prof. Octavia Bogdan a susținut cursuri și la diferitele forme de master care se desfășoară în facultatea de Geografia Turismului – Sibiu, a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” cu sediul în București.

Reușita lecțiilor sale s-a datorat și cursurilor universitare și volumelor de specialitate publicate ca autor unic sau în colaborare, în sprijinul pregătirii studenților. Printre acestea cităm: *Riscurile climatice din România* (1999), *Bazele metodologice ale Meteorologiei* (2006), *Hazardele meteo-climatice din zona temperată* (2007), *Geografia Mediului* (2008), *Bazele teoretice ale Meteorologiei* (2009), iar în prezent este gata pentru publicare volumul intitulat *Bazele teoretice ale Climatologiei*.

Pe lângă toate acestea, Prof. Octavia Bogdan este o prezență activă în mijlocul studenților, pe care îi îndrumă cu competență și multă bunăvoință la cursuri, lucrări practice, pentru o bună pregătire a examenelor, a comunicărilor pentru cercul științific studentesc și ulterior pentru finalizarea lor prin publicare, precum și pentru o bună pregătire a lucrărilor de licență și de dizertație, participând totodată și ca membră în comisiile de examen.

În același timp, Prof. Octavia Bogdan a participat și la realizarea temelor de cercetare științifică ale facultății noastre, care ulterior au fost publicate, ca de exemplu: *Habitatul rural subcarpatic Cornu* (Jud. Prahova, 2004), *Caracterizarea geografică a Sucursalei de Transport al Energiei Electrice Sibiu* (2006), *Atlasul Geografic al Județului Sibiu* (2010) etc.

Totodată, merită subliniată colaborarea sa la realizarea a două volume de geografie istorică, dedicate celor care au fost *Sorina Vlad Rădulescu* (1943-2005) – *conferențiar univ. dr.*, precum și *Valeria-Amelia Velcea*, *prof. univ. dr.*, mentorul multor generații de geografi care a luminat peste cinci decenii învățământul geografic românesc, volume scrise cu multă căldură și simțire.

În cadrul Facultății de Geografia Turismului din Sibiu, Prof. univ. dr. Octavia Bogdan a deținut și unele funcții *didactico-științifice* ca: șef de catedră (2004-2009), director de master (2008-2009), responsabil al Comisiei de cercetare științifică, redactor responsabil adjunct al Revistei Geo-Carpathica (din 2004 - prezent) și membră în comitetul de redacție al revistelor Geo-Carpathica (din 2003 - prezent) și Alpii Transilvaniei (din 2004 - prezent), domenii în care s-a remarcat prin competență profesională și mult spirit de întruajutorare.

Pentru meritele sale deosebite în cercetarea geografică, Prof. univ. dr. Octavia Bogdan a fost distinsă cu **Premiul Academiei** „Gheorghe Murgoci”/1983, pentru colaborarea sa la *Geografia României, I, Geografia Fizică*, în calitate de autor, coautor, co-coordonator al capitolului *Clima* și membră în Comitetul de redacție al volumului. Adăugăm aici și **Premiul Asociației Inginerilor din România**/2002 pentru colaborarea sa la *Atlasul Geografic, România. Mediu și Rețeaua Electrică de Transport*, precum și **Premiul „Nicolae Ceaușescu”** acordat de Academia de Științe Agricole și Silvicultură pentru colaborarea sa la *Atlasul Geografic, România, Calitatea Solurilor și Rețeaua Electrică de Transport*.

Alte distincții și diplome au fost acordate de The American Biographical Institute (2002), Institutul de Geografie (1994), Societatea de Geografie (1975, 1995, 2000), Institutul de Meteorologie (1984), Facultatea de Geografie a Universității din București (2000), Facultatea de Geografia Turismului – Sibiu (2000, 2005, 2010), ASE – București (1998, 2001), Ministerul Administrației și Internelor – Comandamentul Protecției Civile (2000, 2004), precum și **diplome de merit și insigne** oferite de Facultatea de Geografie-Geologie a Univ. „Al. I. Cuza”, Iași (2004) și Administrația de Meteorologie (2004) etc.

La împlinirea frumoasei vârste de 75 de ani de viață și de peste 50 de ani de activitate științifică, dublată în ultimele două decenii de activitatea didactică, Prof. univ. dr. Octavia Bogdan se găsește în plină putere de muncă și maturitate științifică, cu o agendă de lucru încărcată cu noi proiecte pentru activitatea de perspectivă. Capacitatea de creație științifică, reflectată prin lucrările de factură meteo-climatică, dăruirea în activitățile didactice pentru comunicarea celor mai moderne metode de cercetare științifică și pasiunea cu care abordează

problemele moderne ale geografiei contemporane dovedesc personalitatea științifică a D-nei Prof. univ. dr. Octavia Bogdan.

Calitatea de conducător de doctorat și de autor al numeroaselor lucrări științifice și cursuri universitare, recunoscute pe plan național și internațional, i-au permis să creeze o veritabilă școală de climatologie. De remarcat este faptul că majoritatea tezelor de doctorat, coordonate de Domnia Sa, au fost tipărite și apreciate pentru viziunile moderne în analiza fenomenului climatic. Premiul Academiei Române, precum și cele acordate de AGIR și ASAS, Diplomele de excelență acordate de universitățile din țară și străinătate, participările la colocviile naționale și internaționale demonstrează prodigioasa activitate științifică, înscriindu-se printre marile personalități ale geografiei din România.

Volumul de față cu caracter bio-bibliografic are menirea de a prezenta succint prodigioasa activitate științifică și didactică a Prof. univ. dr. Octavia Bogdan, cu care Institutul de Geografie și Facultatea de Geografia Turismului - Sibiu se mândresc.

Îi dorim în continuare ani mulți cu sănătate deplină și o activitate științifică la fel de prodigioasă și prosperă pentru a duce la bun sfârșit, cât mai multe dintre proiectele sale viitoare.

LA MULȚI ANI, MULT STIMATĂ COLEGĂ, OCTAVIA BOGDAN!

Prof. univ. dr. Ion Velcea

OCTAVIA BOGDAN

SCHIȚĂ DE PORTRET

Când D-na Octavia Bogdan mi-a propus să-i fac o prezentare la volumul său „*O viață pentru o idee*”, am avut un sentiment complex: pe de o parte m-am simțit onorată pentru că, din numeroasele persoane cu care a venit în contact de-a lungul activității sale profesionale, a dorit ca acest cuvânt să vină de la mine, pe de altă parte, m-am simțit împovărată de răspunderea pe care o ai când îți expui ideile personale despre un om, despre care și ceilalți au propria lor părere. Căci este un lucru știut: toți suntem subiectivi, toți avem impresiile noastre despre cei din jurul nostru, cu atât mai mult cu cât aceștia au o personalitate mai puternică și mai remarcabilă.

Și este evident că din pleiada de geografi care s-au ridicat în ultimele patru decenii ale secolului XX și în primul deceniu al secolului XXI, D-na dr. Octavia Bogdan este o prezență de neocolit, cel puțin în domeniul climatologiei și al ramurilor adiacente acestei științe. Așadar, timp de jumătate de secol, D-na Bogdan a trudit pe ogorul climatologiei, a semănat și a cules roadele muncii sale, cu o tenacitate și o răbdare care a stârnit un sentiment de admirație, dar poate și de exasperare ... E greu să ții pasul, să faci concurență unui torent pe care nimic nu-l abate din drumul său, cu care poți să fii sau nu de acord și să-l aprobi sau nu, lucrând alături sau dimpotrivă, detașându-te voit și căutând un alt drum.

Ceea ce este de necontestat este într-adevăr dăruirea unei întregi vieți unei idei, așa cum inspirat și-a intitulat volumul pe care ni-l prezintă, idee pe care a îmbrățișat-o din adolescență și n-a părăsit-o nici atunci când părul a început să încărunească, atunci când a pus ochelari, când o mai dor încheieturile, când încearcă să înțeleagă și tehnica nouă care invadează toate aspectele vieții și mai ales domeniul său de interes, cercetarea științifică geografică ...

Cu Jeni Șeitan am fost colegă de facultate dar, fiind în ani diferiți, nu am avut relații strânse. Apoi, în ianuarie 1966 am intrat, prin concurs, pe post de geograf la Institutul de Geografie al Academiei RSR. Dat fiind că în facultate am intrat încă din anul II la secția de climatologie, înființată cu doi ani înainte de către marele climatolog și profesor Șt. M. Stoenescu, pe atunci șef de secție la Institutul Meteorologic (și încheiată cu seria noastră), am fost repartizată la colectivul de climatologie, unde am găsit pe colegii de facultate Geo Neamu, care absolvise cu un an înaintea mea, pe Jeni Șeitan, cu un an după mine și pe Nuți Mihai, pe care chiar n-o știam, fiind abia intrată în facultate, când eu absolveam. Am lucrat cu colegii mei până în iulie 1975, când împreună cu alți cercetători, a trebuit să părăsim Institutul de Geografie, care trecuse la Universitatea din București, risipindu-ne fiecare pe unde am putut. Am păstrat legătura cu vechii mei colegi și prieteni, mai ales că între timp mă înscrisesem și eu la doctorat.

Spun toate acestea pentru că în cei zece ani petrecuți în Institutul de Geografie, alături de colegii mei, zi de zi la birou, dar și în numeroase deplasări pe teren, colaborând la temele de cercetare și mai ales la punerea bazelor noțiunii și conținutului de *topoclimă* (cu atât mai mult cu cât am avut ca subiect la teza de doctorat un studiu de topoclimatologie, după indicațiile Profesorului Vintilă Mihăilescu), am ajuns să ne cunoaștem bine toți patru, să ne respectăm și să ne apreciem, fiecare cu calitățile și defectele sale, cu mult elan tineresc, cu curiozitatea inerentă celor ce pășesc pe căi puțin bătătorite, dar cu interes și pentru celelalte specialități ale geografiei și cu prietenie pentru colegii din celelalte colective.

Acum, când au trecut atâtea decenii, mă întorc în timp, răscolind în amintiri și încercând să creionez un portret așa cum l-am văzut eu, dar pe care cred că și ceilalți care au cunoscut-o îl pot recunoaște.

Este evident că avem de-a face cu un drum drept, fără abateri, fără întrebări, fără ocolișuri, colega mea manifestând voință multă, pusă integral în slujba unei idei, aceea de a-și depăși mediul inițial, în ciuda oricărei piedici, începând cu cele legate de condiția social-economică. Valorile sale au rămas aceleași din fragedă tinerețe și nu s-au modificat, nu s-au „modernizat”, conform ispitelor epocii: familia, profesorii, apoi profesia, munca tenace și cinstită, dăruirea întregii energii în scopul nobil de a atinge un nivel de cunoaștere necesar, care să-i permită și un nivel material, chiar dacă modest, în comparație cu al altora, dar suficient pentru a-și realiza visul. A fost și este o competiție permanentă cu sine însăși și cu ceilalți.

N-am întrebat-o, dar nu cred că a pierdut vreodată vremea în reverii ineficiente, desigur că nu a pierdut vremea la vreo discotecă (oricum pe vremea noastră nici nu exista așa ceva), dar probabil nici pe o bancă în parc sau la o cafea, la o cofetărie, cu amicii ... (doar odată, la sărbătorirea absolvirii Școlii Pedagogice, cu colegele, în grădina publică din Brăila, fapt probabil singular și deci, consemnat în textul ce urmează).

A păstrat totdeauna respectul pentru părinții săi, pe care i-a admirat pentru calitățile lor, și-a iubit și ajutat surorile și frații, iar când și-a întemeiat o familie și a devenit apoi mamă și bunică, a fost singura justificare pentru a sacrifica o parte din timpul acordat profesiei.

A început cu *cercetarea geografică*, întâi în *geomorfologie*, dar în scurt timp, în *climatologie* și *topoclimatologie*, alături fiind și eu atât timp cât am lucrat în același institut. Am avut uneori discuții în contradictoriu, ea având de la început o convingere de nezdruccinat în cercetarea topoclimatică, eu fiind mai reticentă, considerând, de pildă, că cercetările noastre de teren, chiar dacă eficiente și lămuritoare asupra fenomenelor locale, sunt vulnerabile atât timp cât se mulțumesc cu sondajele de teren, comparativ cu datele obținute prin rețeaua fixă și permanentă de stații meteorologice, dar fiind la început de drum, scopul era acela de a demonstra existența obiectivă a topoclimelor. A continuat cu certitudinile sale neclintite, ani de zile, alături de ceilalți doi colegi, și mă întreb dacă azi consideră că aceste cercetări s-au încheiat, după sutele (sau poate miile) de pagini și zecile de hărți închinat topoclimatologiei, cele mai multe întocmindu-le singură, iar unele în colaborare cu Elena Mihai și Gh. Neamu. Rămâne însă, satisfacția a numeroase articole științifice pe această temă publicate în diferite reviste de specialitate. A ținut piept profesorului Gugiuman, care pleda pentru *microclimatologie* (pentru care și eu am avut greutate la susținerea tezei de doctorat, profesorul subliniind că nu are nimic cu noi, ci cu ideea de *topoclimă*).

În timp ce s-au conturat și preocupările pentru fenomenele de tip *recorduri climatice*, despre care am discutat împreună, când erau încă în faza incipientă de cercetare cu scopul de a publica un volum în Editura Albatros. Ideea s-a conturat și apoi, considerându-le în parte, riscuri climatice, împreună cu Elena-Mihai Niculescu, au publicat numeroase lucrări pe această temă și mai ales „*Riscurile climatice din România*”, care a devenit un volum de bază peste care nimeni care se ocupă de acest subiect nu poate trece. De altfel, aș vrea să subliniez că aceasta a fost una dintre caracteristicile tipului său de activitate: să analizeze cât mai profund subiectul, sub toate fațetele posibile. Iar în ceea ce privește bibliografia unui subiect abordat, eu personal am avut certitudinea că era absolut completă și că nu a putut să-i scape nimic. Și referitor la subiectul „riscuri” au fost probleme de discutat și analizat cu ceilalți colegi, îndeosebi în sensul terminologiei: *fenomene de risc, extreme, hazarde* etc. Așa cum au fost discuții și pe tema *încălzirii globale*: este încălzire globală sau numai variabilitate climatică? Și cât anume din această încălzire recentă, este de natură antropică? Și cât de pregnant va fi fenomenul în viitor? Nu a avut ezitări, nu s-a poticnit, a mers înainte, cu convingerea că are ceva de spus (chiar dacă unii colegi considerau că a intrat și pe domenii ce țin mai puțin de specialitatea sa), că are capacitatea și datoria de a lămuri întrebările ridicate. De altfel, lista de lucrări prezentată către sfârșitul volumului vă va convinge de cele afirmate mai sus.

Apoi, a venit perioada în care și-a împărțit timpul dedicat cercetării cu **activitatea didactică**. Astfel, a simțit nevoia să sistematizeze materialul acumulat de-a lungul anilor, să creeze „modele conceptuale” pentru toate subiectele abordate, utile pentru predare și, mai ales, pentru învățare (deși sub un anumit aspect, schemele simplifică lucrurile, nepermițând nuanțe și posibilitatea unor ipoteze și interpretări mai complexe).

Conducerea de doctorate a completat paleta bogată a activității științifice a D-nei dr. Octavia Bogdan cu subiecte de climatologie regională, topoclimatologie, climatologie aplicată, fenomene meteorologice, fenomene climatice de risc etc. Și aici, seriozitatea și dăruirea și-au spus cuvântul. A fost ca o mamă ce-și apără, își stimula, dar își și „ciugulea” puișorii, până îi vedea că stau pe picioarele lor. A citit fiecare pagină cu creionul în mână, nu a trecut cu vederea nimic din ce considera necesar a fi prezentat, a întors pe o parte și pe alta toate aspectele tezei, așa cum, de altfel, a citit și corectat atâtea articole, în calitate de **membru în comitetele de redacție ale unor reviste de specialitate**. Câte un doctorand mi-a mărturisit că avea impresia că nu va mai ajunge la capăt, dar când a ajuns, a realizat cât de mult a învățat și cât i-a folosit. Am cunoscut toate aceste aspecte, întrucât m-a invitat de multe ori să fiu referent principal la susținere.

Ar mai fi multe de spus, dar nu pot trece cu vederea peste o slăbiciune sau un *hobby sentimental*, dacă vreți, *literatura, poezia*, chiar nuanța care se apropie de gândirea filosofică. Cred că este o slăbiciune a multor geografi, mărturisită sau nu, doar ne ocupăm de mediul geografic, implicit de natură! Să ne gândim doar la George Vâlsan... (uniți peste decenii și în interesul pentru Bărgan). Și-a încercat condeiul din când în când, uneori cu timiditate, dar nu foarte mult, căci știința este exclusivistă și nu acceptă evadări, nu-i așa? Îi plăcea să scrie poezie, să recite... Și aprecia totuși câte un schimb de idei, cel puțin ocazional. Mărturisesc că, citind manuscrisul încredințat, am întâlnit cu un zâmbet, dar și cu emoție, recunoscându-mi scrisul și minunându-mă că le-a păstrat, diploma pe care a primit-o cu ocazia unui concurs literar organizat ad-hoc, într-o seară de vară în Delta Dunării, sau poezia în stil modernist, parodiată după versurile celebrului său cumnat, Marin Sorescu, dedicată de noi, colegii, la căsătoria sa. De altfel, veți citi cu plăcere descrierea Bărganului copilăriei sale (și mai târziu subiectul tezei sale de doctorat), cu adieri din paginile lui Ion Creangă, sau Duiliu Zamfirescu, sau Alexandru Odobescu.

Vă rog să vă aplecați asupra paginilor ce urmează. Îndrăznesc să spun că este o confesiune, în care unele aspecte vi se vor părea prea detaliate, poate cu unele nu veți fi integral de acord. Dar o viață serioasă, cinstită, sinceră, uneori candidă, unde nu a încăput impostura, superficialitatea. Este un exemplu de urmat pentru tânăra generație. Nu a mers niciodată pe linia minimei rezistențe („las-că se poate și așa...”), întâlnită din păcate de multe ori, și parcă mai ales în ultimul timp. Nu s-a putut realiza decât cu o voință de neclintit, cu toată dăruirea, poate uneori cu jertfe. Dar și cu satisfacții, căci începând cu teamă și cu modestie a ajuns să aibă un anumit nume în literatura de specialitate, să se bucure, acum când privește îndărăt la drumul parcurs, timp de trei sferturi de veac și își trece în revistă întreaga viață și activitate. Este un destin făurit în mare parte prin sine, pe care și l-a asumat cu convingere, cu aceeași energie și același elan dintotdeauna.

LA MULȚI ANI, STIMATĂ COLEGA!

29 iunie 2011

Elena Teodoreanu